

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-23/2007/63.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.** eljárás alá vont vállalkozás ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indított versenyfelügyeleti eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

v é g z é s t

A Versenytanács az eljárást megszünteti.

A végzés ellen az eljárás alá vont vállalkozás a kézbesítéstől számított nyolc napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó jogorvoslati kérelemmel élhet.

I n d o k o l á s

I.

A vizsgálat iránya

- 1) A Gazdasági Versenyhivatal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, módosított 1996. évi LVII. törvény (Tpvt.) 67. § (1) bekezdése, illetve 70. §-a alapján 2007. január 26-án versenyfelügyeleti eljárást indított a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft. (a továbbiakban: UPC) ellen, mert észlelte, hogy a UPC a szolgáltatási területein 2007. év januárjában végrehajtott díjemelésekkel valószínűsíthetően megsértette a Tpvt. 21. §-ának rendelkezéseit.
- 2) A Gazdasági Versenyhivatal 2007. június 13-án az eljárást kiterjesztette a 2007. év során a UPC által végrehajtott további díjváltoztatások vizsgálatára.

- 3) A Gazdasági Versenyhivatal az eljárás elintézési határidejét a Tpv. 63. § (6) bekezdése alapján 180 nappal meghosszabbította.

II.

A tényállás

- 4) A UPC a vizsgálat tárgyát képező díjemelések idején Budapesten és nagy számú további településen nyújtott kábeltelevíziós szolgáltatást összesen közel hétszáz ezer előfizető részére. Emellett telefon-, valamint Internet szolgáltatást is nyújt. Nettó árbevételének mintegy 60 százaléka származott a kábeltelevíziós szolgáltatásból.
- 5) A UPC 2007. január 1-jén átlagosan 20,2 százalékkal emelte az egyes programokhoz tartozó szerzői jogi- és műsordíjakkal csökkentett nettó – általános forgalmi adót (áfa) nem tartalmazó – kábeltelevíziós előfizetési díjakat. 2006. évben a szerzői jogi- és műsordíjak a nettó előfizetési díjak átlagosan 30 százalékat tették ki. A UPC 2006. évi gazdálkodásának főbb adatait az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat

A UPC gazdálkodásának főbb adatai

ezer Ft-ban

Megnevezés	2006. év
Eszközök (források) összesen	52.607.670
Nettó árbevétel	48.565.091
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	8.940.836
Tervezett beruházás (2007. év)	x ¹

- 6) A UPC 2007. júniusától megkezdte programcsomag-szerkezetének akkénti átalakítását, hogy a Minimum-csomag helyett fokozatosan bevezeti a Hazai-csomagot, amely a legnézettebb magyar műsorokat tartalmazza. A változást a 2. táblázat szemlélteti.

---

¹ Üzleti titok

A Minimum és a Hazai csomag díja és tartalma

A korábbi Minimum csomag	Az új Hazai csomag
1002 Ft/hó (áfával)	1790 Ft/hó (áfával)
m1 m2 Duna Televízió Helyi TV UPC+	m1 m2 RTL Klub Duna Televízió TV2 Helyi TV Hálózat TV PAX Tv Hír TV Magyar ATV VIASAT3 UPC+

- 7) A változtatás a Minimum csomag előfizetői esetében (az összes előfizető kevesebb, mint 10 százaléka) a szolgáltatás drágulását jelentette, azonban egy év további előfizetés vállalása esetén a Minimum csomag előfizetői 1690 forintért, két év esetében 1590 forintért, három éves elkötelezettség mellett pedig változatlanul 1002 forint havi előfizetési díjért vehetik igénybe a Hazai csomagot.
- 8) A Hazai csomag bevezetése a UPC másik két programcsomagját
- az Alap-csomagot (40 csatorna, közte a Hazai csomagban szereplő valamennyi program, előfizetési díj áfával 3780 Ft/hó); valamint
  - a Bővített-csomagot (55 csatorna, előfizetési díj áfával 5490 Ft/hó)
- nem érintette².

III.**Jogi értékelés****A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés vizsgálata**

- 9) A Tptv. 21. § a) pontja értelmében tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélve tisztességtelenül eladási árakat megállapítani. Tisztességtelenül megállapított eladási

---

² Az adatok a legnagyobb előfizető számú (a budapesti ún. MTC) hálózatra vonatkoznak, a többi hálózaton azoktól kisebb-nagyobb mértékben eltérő programszámok és díjak vannak érvényben.

ár (díj) alatt a Tpv. alkalmazásában a túlzottan magas eladási árat kell érteni. A Versenytanács kialakult gyakorlata szerint az ár akkor minősül túlzottan magasnak, ha meghaladja a vállalkozás gazdaságilag indokolt költségei és a befektetéssel arányban álló hozam (a továbbiakban: normatív nyereség) összegét. Más szavakkal: az ár akkor túlzottan magas, ha az abban foglalt nyereség meghaladja a normatív mértéket.

- 10) A több hálózatot üzemeltető és azokon több programcsomagot szolgáltató vállalkozás esetében a költségek és a nyereség általában még hozzávetőleges pontossággal sem határozható meg hálózatonként, illetve programcsomagonként, ezért általános esetben az vizsgálendő, hogy a vállalkozás díjai (befektetés arányos nyeresége) összességében túlzottan magasak-e.
- 11) A gazdaságilag indokolt költségek tekintetében a Versenytanács gyakorlata arra épül, hogy:
  - a) az egyes programokhoz tartozó szerzői jogi- és műsordíj (a továbbiakban együtt: műsorköltség) a kábeltelevíziós vállalkozás számára objektív adottságként jelentkezik, ezért annak tényleges mértéke egyben gazdaságilag indokoltnak is minősül (ez alól kivételt képezhet – és külön vizsgálendő -, ha a vállalkozás jelentős műsorköltség-növekedéssel járó programcsomag-módosítást hajtott végre),
  - b) a nettó díjak műsorköltség feletti része (a továbbiakban: korrigált nettó díj) – a vállalkozás azt megalapozottan cáfoló számításai hiányában – gazdaságilag indokoltan nem emelkedhet az előző évi inflációnál nagyobb mértékben, annak mértékében viszont gazdaságilag indokoltnak minősül.
- 12) A befektetés arányos nyereség meghatározásánál a Versenytanács – a vállalkozás arra vonatkozó megalapozott számításai hiányában – a vállalkozás mérlegadataiból indul ki: befektetési összegként a vállalkozás összes forrását (eszközét), nyereségként pedig az üzemi tevékenység eredményét figyelembe véve. Ez a mutató – befektetésként kezelve az idegen tőkét, továbbá figyelmen kívül hagyva annak kamatköltségét – nem torzul az esetlegesen gazdaságilag nem reális feltételek mellett felvett hitelek (pl. a piaci kamatlábtól eltérő kamatozású tulajdonosi hitelek) következtében.
- 13) A költségeken és a nyereségen alapuló előzőek szerinti árvizsgálat abból a szempontból nem ellentmondásmentes, hogy a vállalkozásnak a normatívnál

magasabb nyeresége nem feltétlenül jelenti azt, hogy árai túlzottan magasak, annak forrása lehet a vállalkozás átlagosnál hatékonyabb gazdálkodása is. Ezért is nem önmagában a magas nyereség, hanem a magas nyereséget tartalmazó díjak további túlzott emeléséből származó nyereségnövekedés (vagy a díjemelés következtében magassá váló nyereség) minősülhet a Tpv. 21. § a) pontjába ütközőnek. Ennek megfelelően, ha a vállalkozás által végrehajtott díjemelés nem haladja meg a gazdaságilag indokolt költségek növekedését (adott esetben a korrigált nettó díjak átlagos emelkedése az inflációt), akkor a díjak abban az esetben sem tekinthetők túlzottan magasnak, ha az előző évi normatívnál nagyobb befektetés arányos nyereség a díjemelést követően is valószínűsíthetően fennmaradna (indokolt esetben természetesen az előző évi díjak is vizsgálhatók).

- 14) Az előzőek alapján az, hogy a vállalkozás egészére nézve az alkalmazott díjak túlzottan magasnak minősülnek-e, az alábbiak vizsgálatát igényli.
- a) A korrigált nettó díjak előző évhez képesti átlagos emelkedésének meghatározása (lásd 1. melléklet).
  - b) Az a) pont szerinti átlagos díjemelkedés és az előző évi infláció összevetése: ha a korrigált nettó díjak előző évhez képesti növekedése nem haladja meg az előző évi infláció mértékét, akkor fő szabályként a díjak összességében nem minősülnek túlzottan magasnak.
  - c) Az inflációt meghaladó átlagos korrigált nettó díjemelés esetén a befektetés arányos nyereség díjemelés évében várható mértékének meghatározása (lásd 2. melléklet), és ha az
    - ca) a normatív nyereség mértékét nem éri el, akkor főszabályként a díjak összességében nem minősülnek túlzottan magasnak,
    - cb) a normatív nyereség mértékét érzékelhető mértékben meghaladja, akkor a díjak összességében túlzottan magasnak minősülnek.
- 15) A UPC 2007. év januárban korrigált nettó díjait az előző évi inflációt (3,9 százalék) meghaladó (20,2 százalékos) mértékben emelte, ezért a 11. b) pont alapján nem zárható ki, hogy díjai összességében túlzottan magasak lennének.
- 16) A UPC 2006. évi mérlegadatai és a 2007. év januári átlagos korrigált nettó díjemelése mellett az előző (2006.) évi infláció feltételezésével – a 2. melléklet 3. pontjában

foglaltak szerint számítva – a UPC a 2007. évben várhatóan 22,7 százalékos befektetés arányos nyereséget érne el.

- 17) Versenykörülmények között kialakuló (normatív) nyereség mértékre a kábeltelevíziós szolgáltatás tekintetében – miután azt az ország más területein is gazdasági erőfölényben lévő vállalkozások nyújtják – nem állnak rendelkezésre tapasztalati adatok. Ezért a Versenytanács a normatív nyereség meghatározásakor az adott időszak nominális befektetési kamatlábából indul ki, növelve azt az ún. kockázati prémiummal, amely abból fakad, hogy a vállalkozásba történő tőkebefektetés nyilvánvalóan lényegesen nagyobb kockázattal jár, mint a tőke bankban történő elhelyezése. Mindezt figyelembe véve a Versenytanács a kábeltelevíziós vállalkozások vizsgálatakor a 15 százalékot nem meghaladó befektetés arányos nyereséget minden esetben olyan mértékűnek tekintette, amely mellett nem valószínűsíthető a túlzottan magas ár, amit a Versenytanács a 2007. évi díjak vizsgálatakor is irányadónak tekintett.
- 18) A UPC 2007. januári díjmelései mellett a várható befektetés arányos nyeresége érezhetően meghaladná a 15 százalékot. A Versenytanács álláspontja szerint azonban nem lehet eltekinteni két lényeges körülménytől.
- a) Egyrészt a 2007. januári díjmelés eldöntésének időszakában már egyértelmű volt, hogy a 2007. évi infláció lényegesen magasabb lesz a 2006. évi 3,9 százalékos mértéknél (az inflációt „hagyományosan” alátervező kormányzat is 6 százalékot meghaladó inflációval számolt, egyes szakértői prognózisok pedig 7-8 százalék közötti inflációt prognosztizáltak, ami jelen állás szerint be is következik).
  - b) Másrészt a Hazai-csomag bevezetése nagy valószínűséggel az átlagos korrigált nettó díjak és így a UPC befektetés arányos nyereségének csökkenésével jár majd, mert a megszűnt Minimum-csomag előfizetői számára további előfizetés vállalása esetén a díj nem emelkedik, az Alapcsomagot a magas nézettségű magyar programok (mindenekelőtt az RTL-Klub és a TV2) miatt választó előfizetők pedig jelentős mértékű díjcsökkenést érhetnek el (a vizsgálói számítások szerint a Hazai-csomag bevezetése az átlagos korrigált nettó díjak 5-6 százalékos csökkenésével járhat).

- 19) A 18) pontban foglaltak figyelembevételével az UPC befektetés arányos nyeresége várhatóan 15-20 százalék közé esne. Ezért a Versenytanács nem látta egyértelműen bizonyítottnak, hogy a UPC 2007. évi díjai tisztességtelenül megállapítottak lennének, figyelembe véve azt is, hogy a díjak vizsgálatának előzőek szerinti módszere több egyszerűsítő feltételezést tartalmaz.
- a) Az előző évi infláció csak becslése a tényleges költségemelkedésnek, és az sem zárható ki, hogy az előző évi mérlegben kimutatott költségek egy része gazdaságilag indokolatlannak minősül, vagy valamely költség nem jelenik meg a mérlegben.
  - b) Az eszközarányos üzemi eredmény csak egy lehetséges közelítése a befektetés arányos nyereségnek, mert
    - ba) egyoldalról az összes eszköz olyan elemeket is tartalmazhat, amelyek nem tekinthetők befektetésnek, amely után normatív nyereség járna;
    - bb) másoldalról viszont az összes eszközön belül az állóeszközök a mérlegben általában a beszerzési ténylegesen áron alapuló nettó értéken vannak nyilvántartva, a normatív nyereség azonban az aktuális áron számított nettó érték után jár.
  - c) A normatív nyereség mértéke szintén csak becslésen alapul.
  - d) A számítás azon a feltételezésen alapul, hogy a költségek és a befektetés a nettó árbevételek arányában oszlik meg a kábeltelevíziós és az egyéb tevékenységek között.

Az eljárás megszüntetése

- 20) A Tpv. rendelkezései élesen elkülönítik egymástól
- a) a magatartás törvénybe ütközése hiányának határozattal történő megállapítását (Tpv. 77. § (1) bekezdés i. pont); illetve
  - b) az eljárás végzéssel történő megszüntetését, amelyre akkor kerülhet sor, ha
    - ba) a vizsgálat elrendelésére okot adó, a Tpv. 70. § (1) bekezdésében meghatározott körülmények nem állnak fenn; vagy

- bb) a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvényt sértés, és az eljárás folytatásáról sem várható eredmény (Tpvt. 72. § (1) bekezdés a. pont).
- 21) Az adott esetben a 18-19) pontokban kifejtettekre is tekintettel nem állapítható meg egyértelműen a törvénybe ütköző magatartás hiánya. Ezért a Versenytanács azt vizsgálta, hogy fennáll-e az eljárás végzéssel történő megszüntetésének a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételeinek valamelyike.
- 22) Az adott esetben az eljárásra okot adó, Tpvt. 70. § (1) bekezdés szerinti feltételek közül:
- a „törvény rendelkezéseit sértheti” feltétel hiánya csak akkor lenne kizárható, ha megállapítható lenne, hogy a díjak nem ütköznek a Tpvt-be, ami viszont csak határozattal állapítható meg (a Versenytanács álláspontja szerint a fenti okból legfeljebb abban a speciális esetben szüntethető meg végzéssel az eljárás, ha a vizsgált magatartás elvileg sem sértheti a Tpvt-t);
  - a „hatáskör” hiánya pedig kizárólag a Tpvt. 86. § (1) bekezdése szerinti bírósági hatáskörre vonatkozik, ami az adott esetben nem jöhet szóba (a Versenytanács álláspontja szerint minden olyan további magatartás, ami nem tartozik a Gazdasági Versenyhivatal „hatáskörébe”, „a törvény rendelkezéseit nem sértheti” fogalomkörbe tartozik).
- 23) Az előzőekre tekintettel a Versenytanács a Tpvt. 70. § (1) bekezdésének a „közérdek védelme is szükségessé teszi” feltételét vizsgálta.
- 24) Szélesen (abszolút módon) értelmezve minden törvényt sértő magatartás feltárása és szankcionálása közérdeknek minősül. Ezért a Versenytanács álláspontja szerint a Tpvt. 70. § (1) bekezdésének alkalmazásában a közérdek csak relatív módon értelmezhető. Minderre tekintettel a közérdek mérlegelhetőségének jogi indoka nem lehet más, mint az, hogy a közérdek szempontjából létezik egy olyan határ, amely alatt indokolatlan a Gazdasági Versenyhivatal korlátos vizsgálói kapacitásait, illetve pénzügyi erőforrásait az adott ügyre fordítani.

- 25) Az adott esetben – a törvénytársnak a Versenytanács gyakorlata szerinti egyértelmű megállapíthatóságának hiányában (lásd 19. pont) – a túlzottan magas árak esetleges megállapítása a UPC gazdálkodásának teljes körű átvilágítását igényelne (a 19. pont alapján legalább: az esetleges gazdaságilag indokolatlan költségek azonosítása, a normatív nyereség pontos meghatározása, a befektetés aktuális értékének megállapítása a költségek és a befektetés megosztása a kábeltelevíziós és az egyéb tevékenység között). A korábbi versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatai azonban azt mutatják, hogy egy ilyen jellegű átvilágításnak igen jelentős a költség- és időigénye, és annak eredményei alapján is csak viszonylag jelentős (től-ig) határok között ítélték meg a díjak. A UPC esetében a számítás hibahatárát érezhetően növelné az a körülmény, hogy tevékenységének mintegy 40 százaléka nem a vizsgálat tárgyát képező kábeltelevíziós tevékenységből származik. A Versenytanács gyakorlata szerint (Vj-27/2005.) ugyanis a vállalkozás adott tevékenységéhez közvetlenül nem hozzárendelhető (közvetett) költségek tekintetében nincs olyan felosztási elv, amelytől való eltérés jogsértésre alapot adó, és így versenyjogi eszközökkel kikényszeríthető lenne.
- 26) Az előzőekre tekintettel a Versenytanács még jelentős erőforrás-felhasználás mellett is olyan csekélynek ítélte annak az esélyét, hogy bizonyítható, hogy a UPC előfizetési díjai túlzottan magasak, ami nem áll arányban azzal a közérdek sérelemmel, amit az esetleges jogsértés okozhat.
- 27) Mindezek alapján a Versenytanács az eljárást a Tpv. 72. § (1) bekezdés a.) pontjának első fordulata alapján megszüntette. Megjegyzi a Versenytanács, hogy az eljárás közérdek hiányában történő megszüntetéséből nem következik az, hogy az eljárást meg sem kellett volna indítani. Nem kizárt ugyanis, hogy – miként a jelen esetben is – csak az eljárás során feltárható tények adnak alapot a közérdek hiányának megállapítására.

A gazdasági erőfölény vizsgálatának szükségtelensége

- 28) A Versenytanács az eljárás (bizonyított visszaélés hiánya miatti) megszüntetésére tekintettel a UPC esetleges gazdasági erőfölényes helyzetét nem vizsgálta.

IV.

Jogorvoslat

- 29) A végzés elleni jogorvoslat a Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontján alapul. A jogorvoslat a Tpv. 82. § (1) bekezdése alapján kizárólag a UPC-t (mint ügyfelet) illeti meg, mert a végzés másra nézve nem tartalmaz rendelkezést.

Budapest, 2007. október 18.

A korrigált nettó díjak átlagos változásának meghatározása

1) Az egyes hálózatok és azon belül programcsomagok korrigált nettó előfizetési díjai és előfizető számai alapján az alábbi mutatók számíthatók

a) Árindex (D)

$$D = \frac{\sum d(1) \cdot f(0)}{\sum d(0) \cdot f(0)}$$

ahol: d – az egyes hálózatok egyes programcsomagjainak nettó előfizetési díja
 f – az egyes hálózatok egyes programcsomagjai előfizetőinek száma
(1) – a vizsgált év adata
(0) – az előző évi adat

b) Átlagár változás (D^*)

$$D^* = \frac{\sum d(1) \cdot f(1) / \sum f(1)}{\sum d(0) \cdot f(0) / \sum f(0)}$$

2) Az 1) pont szerinti mutatók közül „ D ” akkor alkalmazható (és alkalmazandó is), ha a vállalkozás által üzemeltetett hálózatok megegyeznek az előző évvel, és az egyes hálózatokon nyújtott programcsomagok száma, illetve jellege sem változott. Minden egyéb esetben D^* alkalmazandó.

3) Abban az esetben, ha – akár a vizsgált évben, akár az azt megelőző évben – nem (vagy nem csak) január hónapban változtak a díjak, akkor $d(1)$ és $d(0)$ értékeket az egyes éveken belül érvényesített különböző díjak súlyozott átlagaként kell meghatározni, súlyként:

a) D számítása esetén a hónapok számát;

b) D^* számítása esetén az egyes hónapok előfizetői számát figyelembevéve.

A befektetés arányos nyereség meghatározása

- 1) Az előző évi tényleges befektetés arányos nyereség (P_t):

$$P_t = \frac{N}{B}$$

ahol: N – az előző évi üzemi eredmény

B – az előző évi összes eszköz

- 2) A díjmelés évének várható befektetés arányos nyeresége (P_v) változatlan befektetést feltételezve:

$$P_v = \frac{A(1-m)(D-I) + N}{B}$$

ahol: A – az előző évi nettó árbevétel

D – a korrigált nettó díjak átlagos emelkedése

I – az előző évi infláció

m – a műsorköltség és a nettó előfizetési díj átlagos aránya

- 3) A díjmelés évének várható befektetés arányos nyeresége a vállalkozás által a díjmelés évében végrehajtott beruházások figyelembevételével (P_k)

$$P_k = \frac{A(1-m)(D-I) + N - \Delta B \cdot a}{B + \Delta B}$$

ahol: ΔB – az átlagos beruházás

a – átlagos leírási kulcs